

Faglige overgange i dansk, matematik og engelsk

**Ny viden og inspiration om faglige overgange,
motivation og læring**

**Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling
Færøsk Pakhus, København
21. september 2016**

Hvilke udfordringer oplever I, i forbindelse med faglige overgange.

(2-3 minutter: individuel refleksion).

Derefter: Diskuter 2 og 2.

(5 minutter)

(kort fælles opsamling – stikord noteres)

Transfer betyder:

Trans= over

Fero= bære eller føre

En person overfører og anvender noget, han/hun har lært eller erfaret i en situation til en anden mere eller mindre lignende situation

Overgang - transport

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

Overgangen markerer for de unge det første store institutionelle skift på deres rejse fra barndom til ungdom og voksendom, og udgør således også en potentiel arena for de unges **autonomibestræbelser** og **identitetsdannelsesprocesser**

(Illeris m.fl., 2002).

Kobling: ... en anordning der gør det muligt at overføre kraft mellem bevægelige komponenter.

Overgang - transformere

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

Bevægelige komponenter:

Grundskolen - Gymnasiet

Hvad skal der til, for at overføre kraft mellem de bevægelige komponenter i en kobling?

Komponenterne skal gribe ind i hinandens tandhjul

*Dermed ikke sagt at tandhjulene skal være lige store, men de skal være justeret til hinanden, så det bliver **muligt at skifte gear smidigt...***

Nær transfer:

- Overførelse mellem to situationer, der har forholdsvis mange ligheder
- Overførelse af noget specifikt (specifik transfer)
- Identiske elementer
- Transfer er let

Fjern transfer:

- Overførelse mellem to situationer, der er forholdsvis forskellige
- Overførelse af noget generelt (generel transfer)
- Transfer er vanskelig

Pointe:

Overgang grundskole – gym indeholder både elementer af nær og fjern transfer.

Udfordringer ifbm. transfer

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

1. pointe: Lærerne er vigtige! (Hattie 2009, Louw 2013).

”Eleverne understreger i alle interview, hvor afgørende lærernes tilgang, motivation og interesse for fag og elever er for at få udbytte af undervisningen”

(Ulriksen et al. 2014: 30).

2. pointe: Motivation er mangfoldig (Pless et al. 2015)

En **psykologisk** forståelse af motivation.

Motivation som noget **indre**, som noget eleven *har eller mangler*

Motivation som **forudsætning for læring**.

En **sociologisk** forståelse af motivation

Motivation som noget **kontekstuel**

Motivation som **resultat af læring**

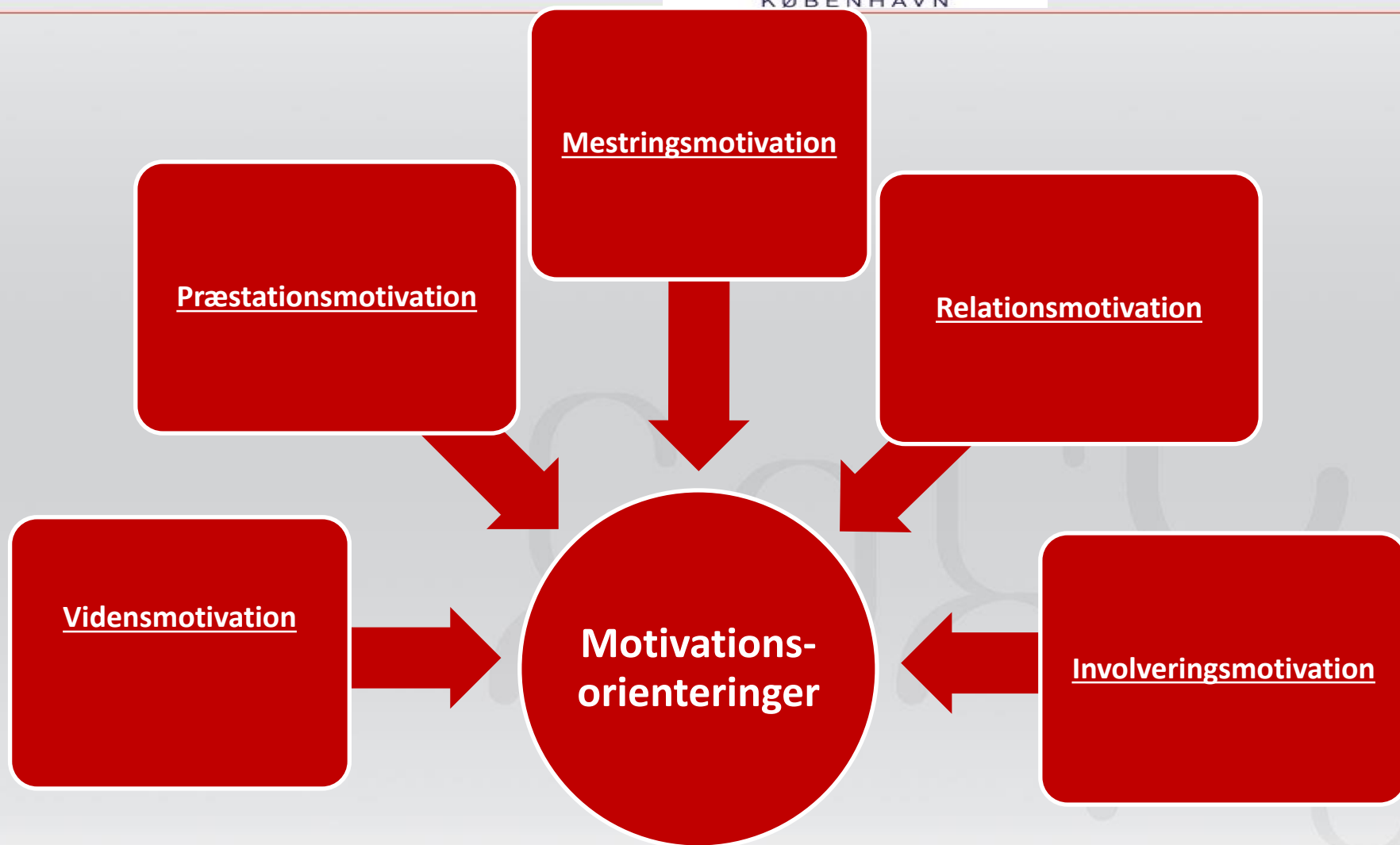
”... forståelse af, hvordan elevernes engagement og motivation kommer i stand, udvikles og afvikles i mødet mellem eleverne og lærerne omkring et fagligt indhold”

(Louw 2013)

”Derfor bliver et centralt fokus også den læringskontekst, som i høj grad rammesætter de unges muligheder for deltagelse – og for at blive ‘genkendt’ som gode og motiverede elever”

(Pless et al. 2015)

Pless et al. 2015

Er de unge umotiverede?

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

*Man skal næsten have en gymnasial uddannelse, men jeg ved ikke, hvad jeg vil.
Det er svært at komme op om morgenen. Jeg har fravær på omkring 30 %. Jeg
bliver nødt til at tage et ansvar, men jeg forbereder mig overhovedet ikke”*

(gymnasielev)

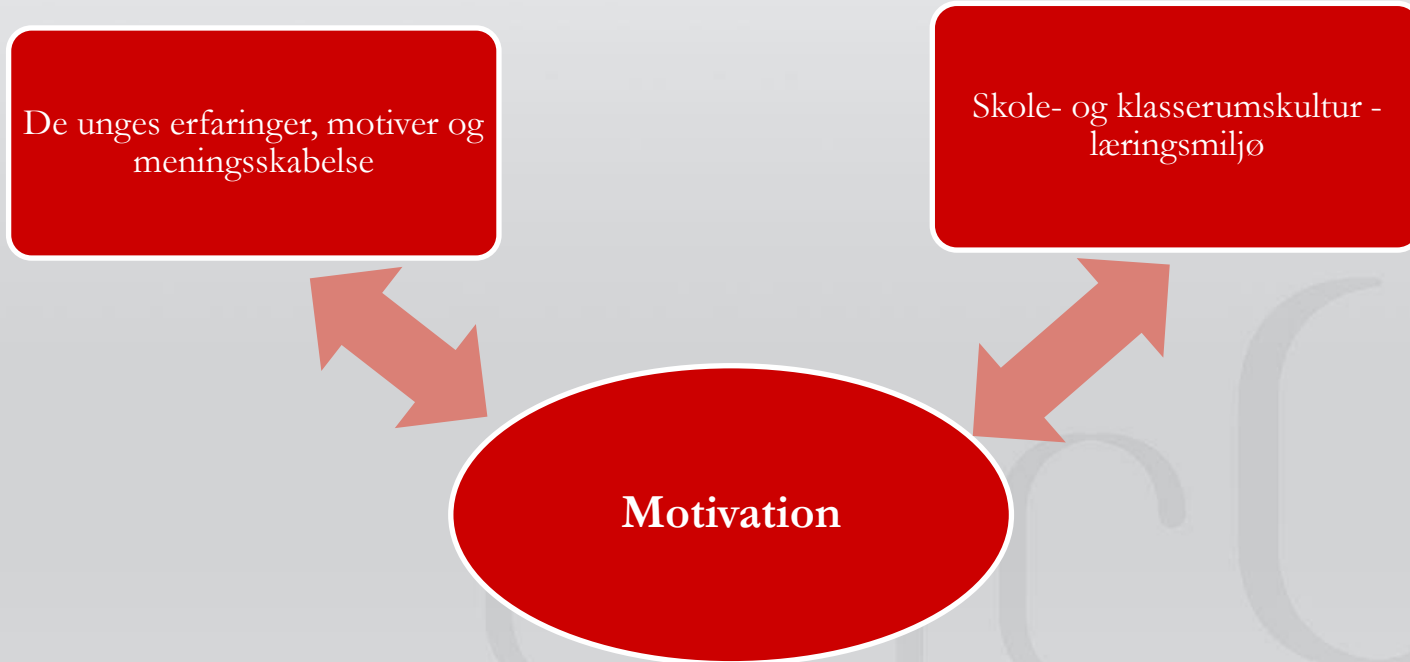
**Alle unge er uddannelsesmotiverede
MEN ikke alle er motiverede for skole - læring**

Motivation skabes i samspil

AALBORG UNIVERSITET
KØBENHAVN

cefu | Center for
Ungdomsforskning

- ⇒ Motivation er ikke *forudsætningen* for læring. Det skal snarere forstås som et *resultat* af det, der foregår på uddannelsen
- ⇒ Fokus på de unges orienteringer og motiver for deltagelse – og for det modsatte
- ⇒ Hvilke motivationsorienteringer dominerer i de udd.sammenhænge de unge indgår i?
- ⇒ Hvilke motiver og praksisser understøttes i udd.sammenhænge og hvilke udgrænses?

1. Tendens: Hastighedsoptik

Vælg rigtigt. Have en plan – følg den. Hurtigt og lige igennem – ingen afbrud / afbræk

2. Tendens: En præstationskultur vinder frem

*”Jeg er dybest set ligeglad med, hvad jeg lærer. Så længe det ligner, jeg har lært noget, så jeg dermed får gode karakterer. Vi bliver vant til en mentalitet, der konstant sigter efter at få den højeste karakter for så lille en faglig fordybelse og indsats som muligt. Gymnasiet handler ikke om at lære. Det handler ikke om almen dannelse eller udvikling. Det almene gymnasium har udviklet sig til en institution, der centrerer sig omkring præstation og er blevet til en fadæse, der handler om at snyde læreren til at tro, at man ved mest muligt. **Det handler dybest set om karakterer***

(gymnasieelev citeret i information, 6.12.14).

Test og præstationsorientering i uddannelsessystemet. *Forstå eller bestå?*

3. Tendens: Ændrede vidensformer

Det eksperterne er enige om i den forbindelse er, at de unge i fremtiden får brug for innovative og problemløsende kompetencer og udvikling af disse kompetencer modarbejder den strategisk karaktertænkning faktisk

(Asterisk 2015).

Uklart hvilke kompetencer man får brug for som voksen

4. Tendens: Ændret relationsgrammatik

- *Mindre afstand mellem unges og voksnes liv*
- *Mindre hierarki mellem voksne og børn – voksne har ikke altid ret...*
- *Børn og unge er selvstyrende subjekter - ikke objekter for voksnes handlinger*

Nye krav til lærerrollen – Kamp for at 'vinde' relationen og faglig autoritet

Hvordan kan man arbejde med de unges **motivationer** i overgangen fra grundskolen til gymnasiet?

Står sammenhænge og meningen med det faglige indhold og metoder klart for eleverne (rammesætning og tydelighed)?

”Nogen gange kan det virke sådan, at man ikke rigtig gider lave det, for man ved ikke, hvad man skal bruge det til. Sådan har jeg det i hvert fald tit. Det er sådan generelt i alle fag: hvorfor skal jeg lære det her? Jeg skal ikke bruge det til noget. Så derfor er det vigtigt at få sammenhæng i det”

(dreng, stx).

Hvordan kan man arbejde med **relationsdannelsen** ift. de unges overgang fra grundskolen til gymnasiet?

Handler om:

- Oplevelse af at høre til
- Meningsfulde relationer – både fagligt og socialt
- Klasserumskultur og det sociale klima på uddannelsen

”Han er den bedste lærer, jeg nogensinde har haft, tror jeg. Og det har nok noget at gøre med, at han er sådan en ven for én. I stedet for én, der står og råber ad én og siger ’ du skal gøre dét og dét og dét. Jeg har også snakket meget med ham privat”.

(hf-kursist)

Hvordan kan man arbejde med styrket **samarbejde** mellem grundskole og gymnasie?

”Det vigtigste er, at vi ser på hinandens verdener. Det dur ikke, at slå dem i hovedet med den typiske gymnasielærerretorik”

”Indsigten i undervisningen i grundskolen kan således forberede gymnasielærerne på, hvad de kan forvente, eleverne har mødt, og som lærerne derfor kan forsøge at få eleverne til at arbejde det frem igen.” (Ulriksen et al. 2014: 15, 17).

Pointe: koblinger ’rundt’ om eleverne skaber koblinger ’hos’ eleverne.

Åbent spørgsmål: Grundskolen og gymnasiet: selvstændige uddannelsesforløb eller del af et fælles uddannelsesprojekt?

Efter i dag: I arbejder videre med forandringsteorien på skolen

7. oktober: I lægger forandringsteorien op på hjemmesiden og giver respons til de andre i sparringsgruppen

I starter arbejdet med de praktisk aktiviteter fra forandringsteorien

14. oktober:

- Forandringsteori version 1 sendes til Hanne og Arnt
- Form: Udfyld detaljeret hjælpeskema

Senest 7. november:

- Feedback fra Hanne og / eller Arnt
- Form: Telefon / skype, ½ timer. Nærmere info følger.

- 23. november:** Genindsendelse af projektbeskrivelser til MBUL
- Skabelon fra MBUL inklusiv ajourført forandringsteori
 - Behov for input til midtvejskonference?
- 13. december: Midtvejskonference:**
- Ny inspiration
 - Sparring i klynger
 - mini-evaluering af forandringsteori
- Feb.- / mar.** Forskerbesøg
- Apr.:** Spørgeskema
- Sep. 2017:** Afslutning og afrapportering

Tak for opmærksomheden

Aarkrog, V. (2010) *Fra teori til praksis. Undervisning med fokus på transfer*. Munksgaard Danmark.

Asterisk (12/2015) *Jagten på det høje snit modarbejder læring*.

Hattie, J. (2009) *Visible Learning : a Synthesis of over 800 Meta-analyses Relating to Achievement 2009*. Routledge, London

Illeris, K. et al (2002): *Ungdom, identitet og uddannelse*, Roskilde Universitetsforlag.

Information (06.12.14): Lad os stoppe karakterkrigen.

Louw, A. (2013) *Indgang og adgang på tømmergrundforløbet. Analyse af elevernes møde med faget, lærerne og de pædagogiske praksisser på grundforløbet*. Ph.d.-afhandling, Aarhus Universitet

Pless et al. (2015) *Motivation i udskolingen...*

Ulriksen et al. (2014) *Overgangsproblemer mellem grundskole og gymnasium i fagene dansk, matematik og engelsk*. Institut for Naturfagernes Didaktik, Københavns Universitet

Wahlgren, B. & Aarkrog, V. (2004) *Teori i praksis*. Hans Reitzels Forlag

Wahlgren, B. (2009) *Transfer fra uddannelse til arbejde*. www.ncfk.dk

Wahlgren, B. & Aarkrog, V. (2012) *Transfer. Kompetence i en professionel sammenhæng*.